

Praktični vodnik za pregled dokumentacije

Niti Agencija Evropske unije za azil (EUAA) niti osebe, ki delujejo v njenem imenu, niso odgovorne za uporabo podatkov iz te publikacije.

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2022

PDF ISBN 978-92-9487-065-0 doi:10.2847/55864 BZ-06-22-117-SL-N

© Agencija Evropske unije za azil, 2022

Slika na naslovnici, Irina_Strelnikova, © iStock, 2021

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira. Za vsako uporabo ali reprodukcijo fotografij ali drugega gradiva, ki ni zaščiteno z avtorskimi pravicami agencije EUAA, je treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov avtorskih pravic.

Predstavitev orodja

Informacije, navedene v zvezi s tem orodjem, nikakor niso izčrpne, ampak predstavljajo zbirko smernic in praktičnih nasvetov glede pregleda dokumentacije ⁽¹⁾. Cilj je podpreti države članice Evropske unije in pridružene države (EU+) pri operativnem delu v zvezi s preselitvijo.

Kakšen je namen tega orodja?

Orodje vsebuje smernice za ocenjevanje prošnje za preselitev s pregledom dokumentacije, tj. na podlagi datoteke UNHCR (obrazec za registracijo preselitve (ORP) ⁽²⁾ ali metodologije, ki temelji na identifikaciji). Opisuje številne dejavnosti, ki jih bo morda treba izvesti za obdelavo take prošnje. Vodnik vsebuje praktične informacije o vseh vidikih izbire na podlagi dokumentacije. V njem je postopek razdeljen na tri dele. Vsak del vodnika obravnava določeno stopnjo postopka.

Zakaj je bilo to orodje oblikovano?

Vodnik je z nizom dejavnosti, namenjenih izboljšanju praks, povezanih z izbiro beguncev na podlagi dokumentacije, v pomoč že obstoječim državam preselitve in tistim, ki bodo to šele postale.

Komu je vodnik namenjen?

Vodnik je namenjen uradnikom, ki sodelujejo v programih za preselitev v že obstoječih državah preselitve v Evropi in v tistih, ki bodo to šele postale. Koristil naj bi uradnikom, ki se še niso ukvarjali s preselitvijo, in ki bi lahko s pridom izkoristili dodatne smernice, pa tudi uradnikom z večletnimi izkušnjami na področju preselitve, ki bi ga lahko uporabljali kot opomnik pri svojem delu.

⁽¹⁾ Orodje so prvotno razvili v okviru projekta *Olajšanje preselitve in sprejem beguncev z izmenjavo novega znanja* (EU-FRANK). Projekt je financiral Evropski sklad za azil, migracije in vključevanje, ki ga vodi švedska agencija za migracije. Agencija EUAA je kot del postopka predaje projekta EU-FRANK izvedla program zagotavljanja kakovosti operativnih orodij za preselitev, ki so bila pripravljena v okviru tega projekta.

⁽²⁾ UNHCR Resettlement Handbook (Priročnik UNHCR o preselitvi), 2011, na voljo na: <https://www.unhcr.org/46f7c0ee2.pdf>.

Izbira na podlagi dokumentacije

Pri vzpostavitvi programa za preselitev se lahko država odloči za izbirno misijo, ki vključuje dodatne razgovore z begunci, ali pa za izbiro beguncev na podlagi dokumentacije, ki temelji na razgovorih, ki jih izvede UNHCR, in na obrazcu za registracijo preselitve (ORP). Ta praktični vodnik se osredotoča na izbiro na podlagi dokumentacije.

Razlogi za odločitev za izbiro, ki temelji na dokumentaciji, so lahko različni. Vključujejo lahko denimo preselitev iz države gostiteljice, v kateri ne načrtujejo izbirne misije, ali pa nujnost v posameznem primeru pomeni, da se z obravnavo ne more počakati do naslednje načrtovane izbirne misije, ali pa izbirne misije zaradi varnostnih vprašanj ali drugih omejitev ni mogoče organizirati. Če se kot način odločanja v primerih preselitve izbere pregled dokumentacije, lahko države preselitve lažje sprejmejo tudi primere, ki jih UNHCR predloži kot nujne ali zelo nujne primere, pri katerih morda ni mogoče izvesti razgovora in/ali izbirne misije. Izbira na podlagi

dokumentacije vključuje obravnavo zadeve izključno s sklicevanjem na razpoložljivo dokumentacijo, vključno z obrazcem za registracijo preselitve ali drugimi oblikami datotek, ter s sodelovanjem ključnih nacionalnih in mednarodnih akterjev. Zato lahko v postopku odločanja in pri prenosu informacij pride do zamud. Običajno se primeri predložijo le eni državi naenkrat. Vendar pa lahko UNHCR zaradi posebnih težav z zaščito države preselitve obvesti o vzporednih vlogah.

Države preselitve, ki izbirajo begunce na podlagi dokumentacije, ocenijo zadeve, ki jim jih posreduje UNHCR.

Za izbiro dokumentacije so potrebni jasni postopki, ki določajo vlogo vsakega ključnega akterja v postopku preselitve. V postopkih je treba določiti tudi roke za sprejetje odločitve, ki jih je treba upoštevati, zlasti v primeru zelo nujnih in nujnih prošenj za preselitev.

I. RAZDELEK: ZAVEZE GLEDE PRESELITVE

1.1 Zahteve glede prošenj za preselitev

Kadar država preselitve zaprosi UNHCR, da naj predlaga kandidate za preselitev, UNHCR predloži dokumentacijo, ki vsebuje informacije, vključno s potrebno dokumentacijo, ki so za državo preselitve pomembne, da lahko razmisli o preselitvi zadevnih beguncev. To se večinoma zagotovi v obliki obrazca za registracijo preselitve ⁽³⁾.

Obrazec za registracijo preselitve vključuje naslednje razdelke:

1. podatki, povezani s primerom
2. posamezni biografski podatki
3. sorodniki glavnega prosilca in zakonca, ki niso vključeni v prošnjo
4. prošnja za status begunca
5. potreba po preselitvi in določanje prednosti
6. ocena posebnih potreb
7. dodatne opombe
8. stran z izjavo
9. priloge.

1.2 Izbirna merila za preselitev

Država preselitve določi merila, na podlagi katerih bo ocenjevala zadeve v okviru svojega programa za preselitev. To velja tudi za način izbire na podlagi dokumentacije.

Izbirna merila usmerjajo fazo izbire. Država preselitve ima lahko poleg opredelitve begunca še dodatna merila, ki jih je treba upoštevati, da se sprejme primer za preselitev, kar je odvisno od nacionalne zakonodaje in predpogojev. Spodaj so primeri meril, ki bi jim država preselitve morda želela dati prednost: zdravstveni primeri, osebe, ki so v veliki nevarnosti, da bodo izpostavljene nasilju/mučenju, osebe, ki so preživele nasilje in/ali mučenje, ranljive skupine, kot so gospodinjska, ki jih vodijo ženske, posamezniki z drugačno spolno usmerjenostjo ali spolno identiteto, družine/ družinske skupine ali samske osebe, posebno begunsko prebivalstvo ali geografske prednostne naloge. Metodologija za identifikacijo primerov preselitve, ki jo uporablja UNHCR, in prednostna obravnava posameznih zadev sta usmerjeni v zaščito in ju ne določajo izbirna merila držav preselitve. Vendar pa se izbirna merila držav preselitve upoštevajo pri odločanju o tem, na katero državo se obrniti ob predložitvi.

1.3 Prednostne naloge in kategorije prošenj UNHCR

Obstajajo tri prednostne kategorije prošenj za preselitev, ki se razlikujejo glede na stopnjo nujnosti:

- zelo nujni primeri: grožnje varnosti in zdravju, s katerimi se sooča begunec, zahtevajo takojšnjo odločitev in/ali odhod v državo preselitve. Odločitev o zelo nujnem primeru naj bi bila po možnosti sprejeta v 24 urah, odhod pa je pogosto treba organizirati v nekaj dneh. Taka hitra obravnava lahko prepreči vračanje ali pomaga pri odpravljanju drugih tveganj v zvezi z varnostjo;

⁽³⁾ Nekatere države preselitve so razvile tehnične zmogljivosti za prejetje podatkov o primerih preselitve od UNHCR v obliki šifrirane datoteke XML, ki jo je mogoče (od konca leta 2019) iz sistema UNHCR za registracijo in vodenje zadev prenesti neposredno v sistem države preselitve, ne da bi bilo treba elektronske datoteke pošiljati po e-pošti.

- nujni primeri: begunci, ki se soočajo z okoliščinami, zaradi katerih je potrebna hitra preselitev, vendar v manj omejenem časovnem okviru, kot je navedeno zgoraj, so razvrščeni kot nujni primeri. Ti begunci imajo resna zdravstvena tveganja ali druge ranljivosti, ki zahtevajo hitro preselitev v 6 tednih ⁽⁴⁾ od predložitve prošnje za preselitev;
- običajni primeri: zadevni begunci imajo stalno, vendar ne nujno potrebo po preselitvi. Odločitev o odobritvi ali zavrnitvi se lahko sprejme v rednih izbirnih postopkih.

UNHCR potrebe po preselitvi ocenjuje na podlagi naslednjih kategorij, ki se nanašajo na status ali položaj prosilcev za preselitev:

- potrebe po pravni in/ali fizični zaščiti begunca v državi pribežališča (to vključuje grožnjo vračanja);
- osebe, ki so preživele mučenje in/ali nasilje, kadar bi se lahko zaradi vrnitve v matično državo ali azilnih pogojev

travmatizacija nadaljevala in/ali tveganje povečalo ali kadar ni na voljo ustrezne obravnave;

- zdravstvene potrebe, zlasti življenjsko pomembna zdravniška oskrba, ki v državi pribežališča ni na voljo;
- ogrožene ženske in deklice, ki imajo težave z varnostjo predvsem zaradi svojega spola;
- združitev družine, kadar je preselitev edini način za združitev begunskih družinskih članov, ki so zaradi bega beguncev ali razselitve ločeni v različnih državah ali celo na različnih celinah;
- ogroženi otroci in mladostniki, pri katerih je določitev največje koristi utemeljen razlog preselitve;
- pomanjkanje predvidljivih nadomestnih trajnih rešitev, kar je praviloma pomembno le, kadar druge rešitve niso izvedljive v predvidljivi prihodnosti, kadar je preselitev mogoče uporabiti strateško in/ali kadar lahko odpre možnosti za celovite rešitve.

⁽⁴⁾ 2 tedna za odobritev in 4 tedne za organizacijo odhoda.

II. RAZDELEK: PROŠNJA ZA PRESELITEV

2.1 Evidentiranje prošnje za preselitev

Dokumentacijo o preselitvi predloži sedež UNHCR v Ženevi, regionalno središče za preselitev ali neposredno državni urad UNHCR. Dokumentacija se predloži v obliki spremnega pisma ali elektronske pošte s priloženo datoteko UNHCR ORP.

Po prejemu dokumentacije prošnjo vpišite v nacionalno podatkovno zbirko in/ali v [predlogo za letni pregled posredovanih primerov preselitve](#).

Pri državah, ki uporabljajo sredstva iz Sklada za azil, migracije in vključevanje (AMIF), se opredeli tudi, katera kategorija sklada AMIF se uporablja.

Po potrebi se lahko zahtevajo dodatni elementi, kot so kopije vseh dokumentov (potnega lista ali osebne izkaznice, zdravstvenih dokumentov, drugih dokazil).

2.2 Zahteva za mnenje ali nasvet in njuna priprava

Pred sprejemom se preveri vsak primer preselitve, če je tako dogovorjeno v nacionalnem standardnem operativnem postopku (SOP). Predložena zadeva se po prejemu pošlje ključnim akterjem. Če se zdi, da je potrebno mnenje ali nasvet, se je

mogoče na notranje službe in/ali ključne akterje obrniti glede:

- zbiranja osnovnih informacij, kot so informacije o državi izvora;
- pregleda razlogov za izključitev, kot je člen 1F Konvencije o statusu beguncev ⁽⁵⁾;
- izvajanje pregleda (kot je preverjanje družbenih omrežij ali sistemov EU za registracijo, kot sta EU-VIS in schengenski informacijski sistem);
- (neobvezno) ocenjevanje procesa vključevanja v družbo države preselitve;
- ocena zdravstvenih vidikov;
- ocena morebitnih posledic za mednarodne odnose na ministrstvu za zunanje zadeve.

2.3 Pregledovanje datoteke

Vse več držav preselitve izvaja varnostne preglede. Če nacionalni standardni operativni postopek to zahteva, preverite predloženo dokumentacijo glede varnostnih vprašanj.

Uradnik, ki vodi zadevo, pripravi predlog končne ocene, ko zbere in prejme vse informacije in nasvete ali mnenja.

⁽⁵⁾ Člen 1(F): „Določbe Konvencije o statusu beguncev iz leta 1951 se ne uporabljajo za katerokoli osebo, pri kateri obstajajo resni razlogi za sum:

- da je storila kaznivo dejanje proti miru, vojni zločin ali zločin proti človečnosti, kot jih določajo mednarodni instrumenti, ki sankcionirajo to kaznivo dejanje;
 - da je storila hudo nepolitično kaznivo dejanje zunaj države pribežališča, preden je bila sprejeta vanjo kot begunec;
 - da je kriva dejanj, ki so v nasprotju s cilji in načeli Združenih narodov.
- Namen člena 1F Konvencije je odreči zaščito tistim, ki bi sicer lahko izpolnjevali pogoje za status begunca, vendar tega niso vredni zaradi svojih dejanj (ker na primer prispevajo k nastajanju beguncev), in preprečiti, da bi se status begunca uporabljal kot ščit pred zakonitim kazenskim pregonom v matični državi.“

III. RAZDELEK: ODLOČITEV O PRESELITVI

3.1 Sprejemanje odločitve

V državah preselitve se prakse odločanja razlikujejo. Pri nekaterih primerih preselitve je mogoče, da bodo jasno odobreni ali zavrnjeni, pri drugih pa bosta morda potrebni nadaljnja preiskava in obravnava.

Informacije o razmerah v državi izvora in državi azila zadevnih beguncev je treba zagotoviti v okviru predhodnega izbora. Informacije o državi izvora in državi azila, ki so dodatne informacije, kot jih že vsebuje obrazec za registracijo preselitve, lahko zagotovijo UNHCR in drugi subjekti, vključno z veleposlaništvom in nevladnimi organizacijami, ki delujejo na področju mednarodne zaščite. Ustrezne informacije so lahko na voljo tudi v različnih virih na spletu (Amnesty International, Human Rights Watch, Accord, Refworld ali portal EUAA COI).

Po potrebi se lahko uporabi obrazec za oceno.

Odločitev se vpiše v nacionalno podatkovno zbirko in/ali v [predlogo za letni pregled posredovanih primerov preselitve](#).

Uradnik, ki vodi zadevo, morda iz različnih razlogov (če npr. ne dobi mnenja ali nasveta ali ko je treba primer dodatno preiskati) ne more sprejeti odločitve. V tem primeru je treba obvestiti UNHCR.

Če odločitve ni mogoče sprejeti na podlagi člena 1F, so za pridobitev informacij na voljo naslednje možnosti:

1. zastaviti dodatna vprašanja UNHCR, npr. zahtevati posebne dokumente; UNHCR bo nato ob upoštevanju svoje politike v zvezi z varstvom podatkov na to dodatno poizvedbo poskušal odgovoriti tako, da bo pregledal informacije v datoteki ali pa

se po potrebi ponovno obrnil na begunca;

2. izvesti videokonferenco s kandidatom(-i) za preselitev.

Upoštevajte, da lahko daljše zakasnitve v postopku odločanja bistveno vplivajo na zadevnega prosilca.

3.2 Obvestilo o odločitvi

Odločitev se sporoči UNHCR. Odločitev je treba sporočiti glede na dogovor z UNHCR, npr. kot uradno odločbo v obliki dopisa ali elektronskega sporočila za posamezen primer (sprejeto/zavrnjeno). Odločitve je treba poslati na kontaktno točko sedeža UNHCR, regionalno središče za preselitev ali državni urad.

Pri obveščanju UNHCR o odločitvi bi bilo priporočljivo tudi, da se dogovorite o roku, ki ga je treba upoštevati glede obvestitve begunca o odločitvi. Po tem roku se lahko obvestijo tudi drugi ključni akterji (kot sta IOM ali veleposlaništvo). Če je treba te ključne organizacije o odločitvah obvestiti pred rokom, dogovorjenim z UNHCR, je treba poudariti, da se beguncev pred tem rokom ne sme kontaktirati, da bi se preprečilo, da bi jih o odločitvi obvestila katera koli druga ključna organizacija in ne UNHCR. To velja, razen če vas k temu zavezuje nacionalna praksa.

Če je primer zavrnjen, je najboljša praksa, da se UNHCR obvesti o razlogih za zavrnitev. Če podrobnih razlogov ni mogoče navesti, je priporočljivo podati splošnejše informacije, vključno z odločitvami, ki bi lahko škodljivo vplivale, kot so varnostni razlogi, razlogi, povezani z merili upravičenosti/za izključitev, in/ali neškodljivimi odločitvami, kot so vključevanje ali zdravstveni razlogi. To bo UNHCR omogočilo, da primer pregleda in ugotovi, kakšne so možnosti za njegovo

rešitev ob ponovni predložitvi v drugo državo preselitve. Seznanjenost z razlogi za zavrnitev lahko pomaga tudi pri svetovanju beguncem. Če se zadeva ponovno predloži, lahko UNHCR novo državo preselitve obvesti o razlogih za prejšnjo zavrnitev. Če država, v katero se zadeva ponovno predloži, ni seznanjena z razlogi za prejšnjo zavrnitev, je lahko tveganje, da bo primer ponovno zavrtnjen, večje.

3.3 Čas obveščanja

Običajno bi bilo treba odločitev posredovati UNHCR v čim krajšem možnem času. Dobra

praksa je, da se o času sporočanja odločitev dogovori z UNHCR. Seveda je treba upoštevati raven nujnosti prošelj (zelo nujni primeri in nujni primeri).

3.4 Postopki premestitve

Za premestitev v državo preselitve uporabite nacionalni standardni operativni postopek ali [Kontrolni seznam za organizacijo premestitev](#).

Urad za publikacije
Evropske unije

